

OĞUZ ATAY
Bir Bilim Adamının Romanı
Mustafa İnan

Bilgi Yayınları, 1975 (1 baskı)

İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1987-2025, İstanbul (69 baskı)

İletişim Yayınları 3619 • Oğuz Atay Bütün Eserleri Dizisi 5
ISBN-13: 978-975-05-3889-6
© 1987 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM (CİLTİTİ ÖZEL BASIM)
1. Baskı 2025, İstanbul

KAPAK Suat Aysu
UYGULAMA Hüsni Abbas
DÜZELTİ Serap Yeğen

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41
Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38
CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6
Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

OĞUZ ATAY

Bir Bilim Adamının Romanı

Mustafa İnan

CAHİT ARF'IN ÖNSÖZÜ
VE HÜSEYİN İNAN'IN SONSÖZÜYLE

OĞUZ ATAY 1934'te İnebolu'da doğdu. Ankara Maarif Koleji'ni, İTÜ İnşaat Fakültesi'ni bitirdi. 1960'ta İDMMA İnşaat Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaya başladı. *Tutunamayanlar*'ı yayımlamasının (1971-1972) ardından, önemli bir tartışmanın odağına yer aldı. TRT 1970 Roman Ödülü'nü kazanan *Tutunamayanlar*'ı kısa bir süre sonra, 1973 yılında *Tehlikeli Oyunlar* adlı ikinci romanı izledi. Hikâyelerini *Korkuyu Beklerken* başlığı altında topladı. 1911-1967 arasında yaşamış hocası Prof. Mustafa İnan'ın hayatını romanlaştırarak *Bir Bilim Adamının Romanı*'nı yazdı. *Oyunlarla Yaşayanlar* adlı tiyatro eseri Devlet Tiyatroları'nda sahnelendi. Atay 13 Aralık 1977'de, büyük projesi "Türkiye'nin Ruhu"nu yazamadan hayata gözlerini yumdu.

Oğuz Atay

BİR
BİLİM ADAMININ
ROMANI
MUSTAFA İNAN

bilgi yayınevi

SEVİN SEYDİ'NİN GRAFİK DÜZENLEMESİYLE
BİLGİ YAYINLARI TARAFINDAN YAPILAN İLK BASKININ KAPAĞI.

İÇİNDEKİLER

Önsöz / Cahit Arf	9
Birinci Bölüm	13
1. Bilim Hizmet Ödülü	15
2. İlk Yıllar	27
3. Öğrencilikle Birlikte Öğreticilik	43
4. Herkesin Dostu	59
5. Sözünün Eri	68
6. Bilimin Hizmetinde	77
7. Hayal ve Gerçek	93
8. Doğu ve Batı	103
9. Öğrencilerin Son Yılları	111
İkinci Bölüm	121
10. Genç Öğretmenin Sevgisi	123
11. Zor Yıllar	138
12. Yorgun Adam	159
13. Teori ve Pratik	173

14. Her Şeyle Uğraşan Adam.....	185
15. Fotoelastisite	214
16. Meşhur Mukavemetçi	229
17. İlim ve İdare	248
18. Bir Profesörün Ölümü.....	266
19. Sonuç.....	291
Sonsöz / Hüseyin İnan	305
Albüm	309

ÖNSÖZ

Mustafa İnan en beğendiğim, güvendiğim ve sevdiğim arkadaşımdı. 1967 yazında öldü. O'nun ardından çok saydığım bir fizikçimiz olan Cavit Erginsoy genç denebilecek bir yaşta öldü. O sıralarda Kazancakis'in *Zorba*'sında anlattığı ve bir bakıma ölenle ölünmez deyimimizle özetlenebilecek bir kişilik kavramının etkisi altındaydım ve kendimi o kişiliğe göre programlamaya çalışıyordum. Bu ölümler gerek bende, gerekse içinde bulunduğum çevrede derin acılar yarattı. Bu acıları sözünü ettiğim kendi kendimi programlama çabaları ile bağdaştırmaya uğraştığım sırada, hatırladığıma göre Erdal İnönü'nün, Mustafa İnan ve Cavit Erginsoy'un yaşam öykülerini TÜBİTAK'ın desteği ile romanlaştırarak yayınlama önerisi ile karşılaştım. Bu öneriye sözünü ettiğim programlanma çerçevesinde şu görüşle katıldım:

Benimsediğim temel bir doğal yasaya göre, doğadaki bireyler karşılıklı etkileşmelerinde kendi iç örgütlenmelerini korumak yönünde güçlü bir direniş içindedirler. Bu arada insanlar da bu direniş ögesi ile mutluluklarını sınırsızlık, ölümsüzlük duygularında ararlar. Maddesel anlam-

da ölümsüz olabileceklerine kendilerini inandıramadıkları için de kimileri çocuklarına kendilerinin devamı gözü ile bakmak, kimileri de toplumda bırakacaklarını umdukları anılarla bir ölümsüzlük ve mutluluk duygusuna bir bakıma erişebilirler. Gerek Mustafa İnan'ın, gerekse Cavit Erginsoy'un yaşamları sırasında bu ikinci tür mutluluklara erişebildiklerini sanıyorum. Diğer taraftan toplumlarda gerek maddesel gerekse yukarda sözünü ettiğim anlamdaki mutlulukların yaygınlaşmasında, bırakacakları *anılar umudu ile mutlu olabilen bilim adamlarının* temel katkıları aşikârdır kanısındayım. Buna göre böyle kişilerin iç mücadelelerinin yayınlanması o umutların boşa çıkmayacağını göstermek ve bir sonraki nesillere o iç mücadelenin neler olabileceklerine örnek vermek bakımından çok yararlı olabileceği görüşündeydim. Köşe dönme hissini çok yaygın olduğu bu günlerde daha da ısrarla aynı görüşteyim.

Toplumumuzun bilimsel düzeyini yükseltmek ve gelecek nesillere de mutluluklarını bilimsel anılar bırakmakta arayan insanlarımızın çoğalmasını sağlamak, TÜBİTAK'ın başlıca yasal görevi idi. O zamanki TÜBİTAK bilim kurulu Erdal İnönü'nün bu önerisini benimsedi.

Ancak aradan yıllar geçtiği halde anlatmaya çalıştığım bu hususları bir yaşam romanında canlandıracak bir yazar bulunamadı. Bu işi üstlenecek yazarın bilimsel coşku hakkında en azından bir sezgiye sahip olması gerekiyordu. Nihayet Mustafa İnan'ın bir öğrencisi olan ve dolayısıyla Mustafa İnan'ın bilim sahasında bir eğitimden geçmiş olan Oğuz Atay, bu işi kabullendi. Kendisine toplum koşullarımızın, Mustafa İnan'ın iç örgütüne yansımalarının oluşturduğu gerilimleri çoğu kez yenmekle beraber, bazen de doğal olarak yenik düşebildiğini ve duyduğunu sandığım mutluluk ve acılarını anladığım ve becerebildiğim kadarı ile ilettim.

Mustafa İnan'ın doğuştan olacak doğrudan doğruya algılanamayan şeyleri sezebilme hususunda olağanüstü bir hafızası vardı. Bunların ötesinde de mükemmel bir insandı. Oğuz Atay, Mustafa İnan'ı başkalarından da dinledi ve sonuç, bu elinizdeki yaşam öyküsü oldu. Şunu da itiraf etmeliyim ki, bu sonucun düşlediğim sonuca tam tamına uyduğunu sanmıyorum. Ama ne yapalım ki hayallerimiz hiçbir zaman tam olarak gerçekleşmiyor. Yine ne yapalım ki, *Tutunamayanlar*'ın yazarı da hepimiz gibi yukarda sözünü ettiğim mutluluklara erişebilen bir insan olarak, toplum koşullarına arada bir yenik düşmüş olacaktır. O'nu bunun için çok sevdim.

CAHİT ARF